

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Előfizetési ára: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanítóknak és Jegyzőknek 6 K.
Egy szám ára 10 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és Kiadóhivatal Kossuth-utca 14 sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyitólár soronként 50 fillér.

Kitartás.

A hét első napja meglepetést hozott mindnyájunkra. Tudtuk, hogy a harctéren beállott csönd a nagy viharokat megelőző csönd, azonban arra még sem voltunk előkészítve, hogy az oroszok a jó öreg Kárpátokon máról-holnapra átránduljanak s a mi mindennél szentebb hazánk földjét megszent-ségtelenítsék.

Az orosz merényletre nyomban megjött a hivatalos magyarázat, mely mindenképpen alkalmas arra, hogy a közönséget megnyugtassa. A haditerv ugyanis az, hogy a magyar és osztrák hadsereg a lehető legvédebb és legkedvezőbb állásban helyezkedjék el az orosz seregek föltartóztatására, és tartsa meg következetes defenzíváját, míg el nem érkezik az új támadás ideje. Ez a történeti időpont közeledik. Hindenburg győzmes hadai benn vannak Oroszország szívében és keresik a magukhoz méltó ellenfelet, hogy végre is döntő ütközetre bírják. A Galicziában táborozó főhadat várja viadala a nagy porosz hadvezér. Ha ez a had nem felel a kihívásra, akkor elesik Varsó, Brest-Litovszk, és megnyílik az út Pétervár felé. Ha elébe áll Hindenburg hatalmas hadseregének, akkor úgy meggyengül, hogy megszűnik nyomasztó számbeli felsőbbsege, minden eddigi, keservesen kivívott sikerének egyedüli kútfeje. A mint az egységes terv szerint két oldalról, északról és délről, megnyitják a támadás tűzét az orosz főhad ellen, oda a muszkának veszedelmes volta. Mert a mai mesetermő kornak legeggyűbb meséje az, hogy Oroszország tartaléka kimeríthetetlen és minden megtizedelt vagy kibukott, harcképtelenné vert, vagy foglyul ejtett hadosztálya helyett öt más nő ki a földből.

A hadosztályok egyáltalán nem nőnek a földből. És Oroszország hadi létszámát nem lakossága arányához kell mérni, — akkor nem bírna vele a világ sem — hanem felkészültségéhez, politikai viszonyaihoz, belső állapotjához, erkölcsi tényezőihez és ahhoz a nagyon sok egyéb exigenciához, a mi katonát formál a polgárból.

Mi bizunk azokban a hadainkban, amelyek vígan és hősiessé rohantak előre a két nagy diadalra, és kelletlenül, felsőbb parancsra vonultak vissza a védekezés állapotjába. És bizunk a német hadseregben, amelyet eddig csupa szentiszta győzelemmel kényeztetett el a háboru istenasszonya. Nagy napok várnak reánk, talán már holnap vagy holnapután. De nagyobbak a két fronton megtámadott oroszra, a kinek sem kedve, sem fölös csapata nem lesz majd tréfás kalandra, lovas kirán-

dulásra Ungba és Máramarosba.

A nyugati harctéren gondosan készítik elő és tudatosan fejlesztik döntésre az eseményeket. A megvihatalannak hitt erősségek sorra összeomlanak, minden kísérlet a támadásra csufos kudarcba ful, a front előtt, a front mögött elszánt, kemény, most már ádáz és a kegyetlenségig felbőszített ellenség, Páris félig üres, megmaradt lakossága demoralizált, meg van fosztva középponti jelentőségétől, hijjával a főhivataloknak, beöltözködve már a hosszú ostromra.

És hogy elkünk a néhány napi csüggeteg bornlat után megteljük újra bizó bizodalommal, bátor reménykedéssel: a hadak utja nemcsak fõn északon lett fekete vitézeink előre törtető sokaságától, hanem délen is. Kigyózó vonalakban, hegyek ormán, völgyek mélyén huzódnak csapataink mind beljebb az elátkozott országba. A merre járnak, pusztulás nyomokban. A szerb hadsereg pedig szinte

a szemünk előtt szakad két részre, s a háboru, melyért indult, a szerb gazság már meg is van bosszulva.

A nagy dolgok lassan és mint látjuk, biztosan haladnak előre, s nekünk itthonmaradtaknak egyelőre csak az a szent kötelességünk maradt: gondozni azokat az érdekeket, miket a hadbavonultak reánk bízta. Végezni munkánkat, gondoskodni a javak előállításáról, mert manapság a nemzet vagyonát nem a pénz, hanem a produktumok mennyisége teszi, s övni, ápolni az emberkészletet, gyermekekben, anyákban, sebesültekben és nélkülözökben. S e tekintetben is meghatva és gyönyörűséggel konstatálhatjuk: nem volt szalmaláng az emberi szív első megmozdulása. A jó emberek száma nap-nap után szaporodik, s a jöttetek is nőnek a növekvő szükségekkel. Kitartás a harczmezõn, kitartás itthon, — igazán ilyen nemzetnek nem kell tartania semmitől.

A háboru eseményei.

— Az Udvarhelyi Híradó eredeti táviratai. —

Szerbia összeomlása.

(Budapest, október 3. Hivatalos jelentés.) Szerbiában levő csapataink két nap óta támadó harczban állanak.

Offenzívánk eddig mindenütt erősen elszáncolt és drótsüvénnyel védett állásokban elhelyezkedett ellenséggel szemben, lassan, de eredményesen halad előre.

Bosznia egyes, a szerb és montenegrói katonaság, valamint irreguláris csapatok által nyugtalanított részeit megisztítását erélyesen megkezdettük. Ezen közben tegnap egy teljes szerb zászlóalját bekerítettünk és lefegyvereztünk és hadifogságba szállítottunk.

A negyvenedik honvéd hadosztály megsemmisítéséről torjlesztett szerb állítás a szerbek élénk fantáziájának bizonyították. Ez a hadosztály, a mint arról a szerbeknek a legutóbbi napokban ismételt alkalomuk volt meggyőződni, a legjobb állapotban van és épügy mint Visegrádnál, a legutolsó hét harczaiiban is dicsőségesen vett részt.

Potiorek, táborsereny.

A koleráról szóló hírek.

(Budapest, okt. 3.) A Budapesti Tudósítóban illetékes helyről elejét vágandó a koleráról szóló mindenféle túlzott híresztelésnek, elismerésre méltó nyilatkozással nyilatkoznak arról, hogy a kolerában szenvedő orosz sereggel küzdelemben álló katonáink soraiban fellépett a kolera és hadi foglyok és saját sebesülteink hazaszállítására révén felütötte a fejét több helyütt az országban.

Azonban konstatálják illetékes helyről azt is, hogy a betegség lefolyása a legtöbb esetben kedvező, a járvány enyhének mondható és hadi seregünk általános egészségügyi viszonyai aggodalomra nem adnak okot. Az ország egyes helyein

eddig csak Pest-, Nógrád-, Heves-, Zemplén-, Bereg-, Szabolcs-, Békés-, Troncsén- és Szabolcs-megyékben, valamint Budapeston, Nagyvárádon, Komáromban és Újvidéken konstatáltott egy-egy megbetegedés. Budapeston összeviesza tizenöt. Ebből látható, hogy csak szörványos esetekkel állunk szemben, a mely sehol járványzerű jelleget nem öltött és az orvosi karnak, hatóságoknak, nagyközönségnek öntudatos közreműködése mellett nem is ölthetnek. (Miniszterielnökség s. oszt.)

Angolok a törökök ellen.

(Budapest, okt. 3.) A Frankfurter Zeitung jelentése szerint, a Dardanellák elzárása azért történt, mert egy kifutó török hadihajót egy angol torpedóuzó felszólított az azonnali visszatérésre, különben bombázta volna. Az eset óriási feltűnést keltett.

Franciaország bajai.

(Budapest okt. 3.) A Daily Telegraph jelenti Párisból, hogy a szövetséges francia és angol hadseregek veszteségei óriásak. A csapatok teljesen ki vannak merülve. Ugyancsak a Daily Telegraph gonfi tudósítója arról a lesújtó hatásról ír, amelyet Franciaország lakossága körében Hindenburg tábornoknak az oroszokkal szemben kivívott fényes győzelmei keltettek. Izvolszky orosz nagykövetnek elküldték a lakására a Liberté című lapot, a melyben vörös czeruzával megjelöltek egy cikket. Ez a cikk kifejti, hogy a szentpétervári kormány Franciaországgal és annak hadicéljával szemben sem törődik. De általános a neheztelés Franciaországban Angliára is. Ribot francia pénzügyminiszter például a legutóbbi miniszter

tanácson keserűen fakadt ki Nagybritánia tőkésai ellen, a kik Anglia és Franciaország pénzügyi műveleteit a jogos várokozásnak egyáltalában meg nem felelő módon tárogatták.

Pénz és háboru.

— A közönség és a takarékpénztárak. —

Az egész világ felett végigzúgó háboru természetesen minden vonatkozásban nyomokat hagy maga után.

Érthető, és külön részletességgel meg sem magyarázható az, hogy a milliók fegyverbeállása főleg a közgazdasági s pénzügyi viszonyokra van átformáló hatással. A közönség azonban érthetetlen tájékozatlanságot áruel el irányban, különösen azok, akiknek a bankoknál betétjük, vagy más érdekeltségük van, nem látják eléggé élesen mélyrehatóan a helyzetet.

A közönség egyrésze pl. még mindig nincs a bankok iránt azzal a bizalommal, amellyel pedig saaját érdekeiben viseltetnie kellene és megfelelték az ottan ideális biztonságban van, amelyet saját magánál semmiesetre sem találhat meg. Sőt e tekintetben mondhatnók talán a speciálisan pénzügyi tevékenységű foglalkozó szolid vidéki intézetek sokkal szilárdabb őrző helyeknek minősíthetők, mint a különféle kockázatos ipari vállalkozásokkal is

foglalkozó fővárosi pénzintézetek. Köztudomásu, hogy a jól vezetett, szolid vidéki pénzintézetek kihelyezéseinek legnagyobb része mily gondos formában történik, ez pedig a laikus által érthetőleg is, minden körülmények közt teljesen biztosított-nak tekinthető. Nemcsak indokolatlan tehát, ha valaki a háboru eshetőségeiről való félelmében pénzintézetnél elhelyezett tőkéjét kivieszi, vagy leteasz arról, hogy tőkéjét bank őrizetére bizza, hanem egyrészt magát károsítja meg, az addig gyümölcsöző tőkét meddővé tévé, másrészt pedig megfosztja vagyonát attól az ideális biztonságtól, melyet az intézet nyújtana s végül maga részéről is hozzájárul az ország közgazdasági életének végleges megbénításához.

Mindazok tehát, kik pénzügyi tevékenységükkel szolid és jól vezetett intézet gondjaira bízzák, nemcsak tőkéjük időközönként kamatainak előnyét élvezik, de pénzügük felett minden időben, minden körülmények közt azonnal rendelkezhetnek, ott tehetik azt fizetendővé, ahol óhajtják és bármily eshetőségek ellen is jobban megvédve tudhatják, mintha azt maguknál tartanák.

Amennyire helyes és természetes tehát, hogy a kitudja meddig tartó háboru tekintetbe véve, mindenki igyekszik pénzkészletét nagyobbitani, annál kevésbé logikus eljárás az, hogy ezt a pénzkészletet nem igyekszik gyorsan és habozás nélkül oda elhelyezni, ahol intézményeszerűen és mindenre kiterjedő, a jelen körülmények közt még fokozottabb gonddal és lelkiismeretességgel őrzik, óvják és gyarapítják azt.

A jótékony társadalom.

A következő sorok közlésére kértünk föl:

A sebesültek tartalék kórháza felszerelésére újabban a következő adományok érkeztek: 1. Putnok Árpád peteki k. jegyző gyűjtése: 75 ing, 46 alsónadrág, 43 lepedő, 31 párnahaj, 63 törülköző, 6 szalmazsák, 5 párna.

2. Rác Imre községi bíró gyűjtése Hodgya községben: 28 ing, 23 lábravaló, 2 zsebkendő, 17 törülköző, 10 párnahaj, 1 párna, 4 lepedő, 1 fehércsák.

3. Orbán Árpád községi bíró gyűjtése Ócsfalva községben: 30 ing, 11 lábravaló, 11 párna, 21 törülköző, 9 lepedő, 2 párnahaj, 1 paplan, 1 szalmazsák.

4. Jakab Mózes k. bíró gyűjtése Farkaslaka községben: 5 párna, 116 ing, 77 lábravaló, 13 törülköző, 4 lepedő.

5. Balázs Lajos k. jegyző gyűjtése Oroszhegy községben: 7 ing, 3 törülköző, 8 lábravaló, 1 abrosz.

6. Soós Adolf telekfalvi ref. lelkes gyűjtése Telekfalva községben: 21 ing, 31 lábravaló, 26 kendő 2 lepedő.

7. Jakab Lajos községi jegyző gyűjtése Bögöz községben: 92 ing, 66 lábravaló, 19 lepedő, 82 törülköző, 9 zsebkendő, 2 párna, 6 párnahaj, 2 zsák, 1 csomag gyolcs darab.

8. Simó Mártonné cs. és kir. kapitányné és Kádár Kálmánné urholgy gyűjtése Atyha községben: 106 ing, 81 alsónadrág, 54 törülköző, 14 alsólepedő, 6 párnahaj, 8 párna, 39 kötöző rongy, 2 pár karmantyú.

8. Bedő Ödön ref. lelkes és Kocs Lajos k. bíró gyűjtése Székelyderzs községben: 104 ing, 101 lábravaló, 114 törülköző, 9 alsólepedő 6 párnahaj.

Tályán Imre székelyfancsali községi elemi iskolai tanító ur, saját adományaként 150 koronát juttatott hozzám, a hadbavonultak segélyezésére. A tanító ur a hadjárat idejére, uri háztájának megszokott vendéglátási költségeit vonta meg magától, hogy erre a nemes és szent czélra nagyobb áldozatot hozhasson.

A hazafias áldozatkészség ezen szép példája előtt tisztelettel hajolva meg, az összeg átvételét hála köszönettel nyugtázom.

Fogadják az adományozók e helyen is a megyei segélyező bizottság hála köszönetét.

Ugron János, a. b. elnök.

A moratórium meghosszabítása.

— Újabb határidő november 30. —

A hivatalos lap tegnapi száma közli az öszkormány rendeletét, a mely a moratóriumot 1914. évi november 30-áig bezárólag meghosszabítja. Az új rendelet összefoglalja az eddigi két moratóriumrendelet összes szabályait és külön szakaszban közli az eddigi rendelkezésektől eltérő újabb intézkedéseket. A leglényegesebb újítása a rendeletnek, hogy mindennemű kamatot, a mely augusztus elsejénél nem régebb idő óta folyik, meg kell fizetni, és hogy ez a kötelezettség a lejárt váltók után fizetendő késedelmi kamatokra is áll. Újítása a rendeletnek, hogy ezentúl fizetni kell az ugusztus elseje előtt végzett szellemi munkateljesítések után járó költségekből és díjakból a tartozás 25%-át; különösen az orvosi, ügyvédi, mérnöki, írói és művészi, alkuszi, közvetítői és ügynöki díjakat.

Fizetni kell továbbá az augusztus 1-je előtt szállított áruk és más ingó dolgok lejárt vételárát és az augusztus 1-je előtt végzett ipari munka lejárt ellenértékét. A takarékbetétek kifizetésére vonatkozólag újítás az, hogy a betevő a jelzálogkölcsönök részletörlesztésére, a biztosítási díjak fizetésére, valamint a mostani rendelettel megállapított kamat- és tőketörlesztések fizetésére, ha ezt hitelt érdemlően bizonyítja, betéteivel szabadon rendelkezhetik. Egyebekben a moratórium intézkedései a régiek maradtak.

A téli menetrend.

A m. királyi államvasutak vonalain és az általuk vezelt magán vasutakon a jelenlegi rendkívüli viszonyok folytán f. évi október hó 1-én új menetrend nem lép életbe, hanem a f. évi május hó 1-én életbe léptetett nyári menetrend egyes vonatok megszüntetésével további intézkedésig érvényben marad.

Egyelőre a személyforgalom csak korlátozott mértékben, az állomásokon kifüggesztett hirdetményekben felsorolt vonatokkal, tartatik fenn, melyeknek menetrendje az 1914. évi május hó 1-től érvényes menetrend hirdetményéből vehető ki.

Az igazgatóság.

Nem fajult el még a székely vér.

A székely primipilusok unokái hadbavonulnak!

A székely nép fiai, valamikor régen, csendes időkben, a két szabadművészetet tanulták a székelyföld óségi gimnáziumaiban; a mint azonban az ellenség harci zajától megmorajlottak a délkeleti Kárpátok bércei, a székely ifjúságban, a katonai székelyivadékokban fellobbant nemes apáinak harcias vére és a gimnáziumokban elhallgatott a musica s a grammatica.

És mig apáik a kemény sziklán törték ketté az ekevasat, addig ők az ellenséges koponyákat lékeltek aczélfegyverükkel.

A hős, legendás idők ujból itt vannak. Az északi Kárpátok megintették a testvér Hargitának, hogy baj van odafenn. És a régen csendes bércek megmozdultak, a fenyvesek suttogni kezdetek székely dicsőségről, szabad hazáról.

Érti a székely ifju ezt a beszédet s a primipilusok unokái hadbavonulnak.

Az történt, hogy egy egyetemi hallgató, Sebesi Károly, özv. Sebei Ákosné fia és a székelykeresztúri állami tanítóképző intézetnek harmadik és 4-ik és néhány másodéves növendéke, számszerint ötvenen, önkéntesen jelentkeztek.

A szülői beleegyezést, miután mindenki megkapta, a vallás- és közokt. ügyi miniszter is sürgőnyileg küldötte engedélyt a lelkes ifjak hadbavonulására. Egy pár nap múlva indulnak Marosvásárhelyre kiképzésre, a mely tisztán a csapatgyakorlatokra fog szorítkozni, mert a puska kezelésben már két éve kiképezte őket a csataterén egy már hősi halált halt honvéd főhadnagy: Vadász Ferencz.

Menjetek csak szép leventék! Büszke rátok a tanári kar s az egész székely nemzet. Hirdesétek a székely név dicsőségét fegyverrel. Lesz a ti számotokra is sok imánk és sok virágunk.

Trombita harsan. A primipilusok unokái hadbavonulnak!

Közgyűlés a városházán.

Székelyudvarhely város képviselőtestülete szerdán délelőtt Gothárd János polgármester elnökletével tartotta évnegyedes közgyűlését.

A képviselőtestület tudomásul vette a polgármesternek az év első feléről szóló, a városi adminisztrációt tárgyaló jelentését, amint hogy hozzájárultak ahhoz is, hogy a jövő évi költségvetés egy összehívandó rendkívüli közgyűlés előtt tárgyaltaassék. — Az ingatlanok átruházása után fizetendő városi pótilletékről alkotott szabályrendelet felsőbb jóváhagyását tudomásul vették. Bikafalvi Frigyes és István illetékességét nem ismerték el. A tanács azon intézkedését, hogy a bevonult városi állatorvos helyettesítésére Dr. Demeter Károlyt kérte fel, tudomásul vették s a felmerült költségeket az előre nem láthatók terhére utalványozták. Az 1915. évi virilis névjegyzék elkészítésére Soó Gáspár, Dr. Nagy Samu, Pap-Zakor József tagokból álló bizottságot delegáltak. A héjasfalva—székelyudvarhelyi vasut igazgatóságának azon értesítését, miszerint a parajdi új utvonallal vasuti átjárót azért nem létesít, mert a város a Kollegiumkerti hid és a partok fentartását nem vállalta, tudomásul vették.

Kossuth Ferencz özvegyének a hozzá intézett részvéltiratra adott köszönő választát tudomásul vették. Készséggel egyeztek bele, hogy a helyi katonai állományparancsnokság a róm. kath. főgimnázium vezetéséért a ref. kollegiumban berendezett kórházhoz a Mária Valéria gyermekkert udvarán bevezethesse. Özv. Kállay Albertnének 12 havi kegydíját megszavazták, Dr. Ferenczy Bélát a IX. fiz. oszt. 2-ik fokozatába, Sprencz Rezsőt és Benedek Bélát a XI. fiz. osztály 2-ik fokozatába szolgálati idejük alapján, előléptették.

A főreáliskola által bérelt játszótér szerződését tíz évre évi 300 K. bér mellett meghosszabbították. A gazdasági ismétlő iskola által kért 5 hold területet nem adták meg. Szabó Domokos városgazda övedékát kiutalták. Özv. Gálffy Eudréné nyugdíját 800 K. ban folyósították. A polgármesternek 8 napi szabadságidőt engedélyeztek, mire a gyűlés véget ért.

Aranyat — vasért.

A mi kedves közönségünk érdeklődése a mozgalom iránt ugyanazzal a lelkesedéssel tart ki ma is, mint az akció beindításakor. Előkelő ur nő és egyszerű munkásasszony hozzák hozzánk ékszekeit és ajánlják föl azzal az igaz lelkesedéssel, azzal az áldozatkészséggel, mely csak a jók-, az igazak-, a nemes embereknek adatott meg. E héten is vékony kis gyűrű, apró sziv és hatalmas arany lánc került a gyűjtőmennyünkbe, mely immár ezrokat ér. Őszinte meghatottsággal fogadjuk szeretett közönségünknek megnyilatkozását, melyben a nagy idők igazi megértését látjuk és kérjük, hogy áldozatkészségében továbbra is tartson ki, mely kérésünket különösen a vidék közönségéhez intézzük.

E hétről a következő adományokról számolhatunk be: Félegyházy Mariska 1 lánc, 1 ezüst lánc, ezüst törmelék. Kis Lajosné 1 ezüst óra. Vebor Leodegár 1 kereszt, 2 ezüst karkötő, 2 ezüst gyűrű. Zsuzsa. Györfi Domokosné 1 fejes gyűrű. N. N. 1 fejes gyűrű. Székelyhid László, Géza, Gizi 3 ezüst érem. Horváth Endre 1 ezüst gyűrű, 1 ezüst brosz. Pálfa Jenő 1 fejes gyűrű. Reschner Dánielné 1 ezüst brosz Szabó Ilonka 1 gyűrű. Csillag Józsefné 1 pár fűggő. Puhár Ilonka 1 ezüst gyűrű. Haáz R. Ferencné 1 gyűrű és medailon. Haáz R. Ferencz 1 fejes gyűrű. Szabó Gábor 1 ezüst lánc. Duka Irén arany és ezüst törmelék. Szabó Perzai 1 fejes gyűrű. Ungváry Margit 1 fejes gyűrű, 1 kereszt. Sándor Mózesné 2 karika gyűrű, 1 mellű, 1 ezüst karkötő. Katona Istvánné (kőműves neje) 1 jegygyűrű. Szigeti Lina 1 fejes gyűrű. Gál Gizike 1 gyűrű, 1 kereszt, ezüst törmelék. Tassaly Ilona arany törmelék. Csépi Istvánné 2 ezüst érem. Kató Sándor ezüst lánc, ezüst óraház. Kis Albertné (Öczfalva) ezüst törmelék. Fritz Károly 2 gyűrű. Tamás Lajos és neje 2 fejes gyűrű. Dr. Horváth Károlyné 1 nyakóralánc gyöngyökkel. N. N. 1 óralánc. Horváth Margitka 2 mellű. Horváth Klárka 1 brosz, érem, törmelék, fülbevaló. Horváth Gida 1 pár kézelőgomb. Sille Károly 1 mellű. Szakács Mariska 1 fejes gyűrű. Szakács Agnes 1 pár fűggő, törmelék. Demeter Juliska 1 fejes gyűrű. Bálint Margitka 1 ezüst karperec, 1 ezüst kereszt, 1 ezüst lánc. Simó Magda 2 ezüst karperec, 1 pár fűggő. Bogyor Gáborné 1 ezüst óra. Bogyor Rózsika 1 ezüst gyűrű. Gábor Laci 1 ezüst érem. Adám Ilus 1 fejes gyűrű. Delukó Mária 1 pár fűggő. Wellmann Richárd 1 fejes gyűrű. Sterba Odónné 1 karika, 1 fejes gyűrű, 2 kereszt, 1 medailon. Strausz Zoltán 1 ezüst tárcza. Bergleiter Gusztávné 1 sziv, 1 brosz. Sándor Rózsika 1 fejes gyűrű. Albert Ilonka 1 ezüst karperec. Rozmann Emma törmelék. Gyarmathy Lenke törmelék.

Az udvarhelyi járási segélyező bizottság elszámolása.

A hadbavonultak hátramaradt családtagjainak segélyezésére alakult udvarhelyi járási segélyező bizottsághoz szeptember havában következő pénzbeli adományok érkeztek: 1. Szabó Gábor főszolgabíró fiz. 1% a szept. hóra 3.33 K, Bíró Dénes szolgabíró fiz. 1% a szept. hóra 3.—. Lukácsffy József fiz. 1% a szept. hóra 2.16, Ugron Ákos közg. gyak. fiz. 1% a szept. hóra 1.20, Elekes Géza körjegyző fiz. 2% a szept. hóra 4.00, Bedő Sándor körjegyző fiz. 2% a szept. hóra 3.33, Bálint András sándortelki tanító gyűjtése 39.58. A központi segélyező biz. részéről átutalt 450.80, Vasa Gáspár körjegyző fiz. 2% a szept. hóra 4.—, Unger Tibor körjegyző fiz. 2% a szept. hóra 4.—, Menyhárt János körjegyző fiz. 1% a szept. hóra 2.—, Csomor Gábor körjegyző fiz. 1% a szept. hóra 2.—, Kovács Lajos körjegyző fiz. 1% a szept. hóra 1.60, Tibold közg. által adományozott 43 kgr. buza és 30 drb. tojás eladásából befolyt 13.76, ugyanon 1/4 kgramm szalonna árából befolyt 1.—, Jakab Lajos körjegyző fiz. 1% a szept. hóra 2.—, Vármegyei segélyező bizottság részéről körjegyzők hozzájárulása címzen átutalt 16.29, Homoródszentlászló községben Bucsi Endre ref. lelkész és Szabadi Dénes k. bíró által eszközölt gyűjtés eredménye 24.10, Ábránfalva községben Bucsi Endre ref. lelkész és Szabadi Dénes k. bíró által eszközölt gyűjtés eredménye 28.50, Székelyderza község gyűjtése 55.—, Összesen 661 kor. 65 fill. Szabó Gábor, jár. biz. elnök.

Szövetségi hűségi jelvények.

— Visszadjuk a jelvényeket. —

Az osztróvszított Szerbia megfenyítése és az orosz medve hatalmi tébolya nyomán támadt világháboru közben nyert valóban megállapítást, hogy Magyarországnak és Ausztriának széles e földön egyetlen barátja van: Németország.

Németország volt az, a ki a muszka-kolosz-szus által való hátfatmadásainkat tétlenül nem nézte, hanem mellettünk kardot rántott, s így él bennünk a remény, hogy a pokolfajzatokat csakhamar legyűrjük.

Ennek a diadalnak a nyomán fogja Magyarország a béke igazi áldásait élvezni, az fogja népünk boldogságát megalapozni, megedzett önzertünket föltárni.

A németekkel való benső szövetségünk emlékére hozták forgalomba azokat a szövetségi hűségi jelvényeket, melyekből már itt nálunk is van forgalomban egy néhány, noha korántsem olyan mennyiségben, mint azt jelentőségénél fogva várhatnók. Szükséges, hogy a mi erős szövetségünknek látható jelvényét mindenki viselje: férő, nő egyaránt. A jelvények ára 1 K, s az is egészében a hadbavonultak árvaik segélyezésére lesz fordítva, tehát a legszentebb jótékonycélra is szolgáljuk a jelvények viselésével. Jelvények lapunk kiadóhivatalában, a dohányszécsében és Barcsay Károly kereskedésében kaphatók.

Védjük katonáinkat a hidegtől.

— Adakozzunk szörmeanyagot. —

Hadiczélra szükséges szörmeanyagot adományoztak hozzám október 3-ig:

Egyed Balázs dr. 1 bekecs, 1 bőrnadrág, 1 bunda, 1 muff, 2 drb szörme. N. N. 2 nyul- és 1 gidabőr. Gábor Zsigmond 2 drb bundabélés, 1 női boa, 3 drb kis szörme. Bodrogi Dénes 1 bekecs, 4 drb szörme. Becsek Aladárné 1 boa, 1 muff, Kocz Arminé 1 női gallér és női boa. Pap Sándor 3 drb sapka, 1 bőrbélés. N. N. 8 drb szörme. Kis Lajosné 1 bunda. Votéty Jánosné 1 női boa. Lakatos Tivadarné 2 női boa, 2 muff. Simon Ilka 1 drb boa. Tompa Lászlóné 2 drb boa, 1 muff, 5 drb prém. Molnár Károlyné 1 bundabélés, 1 muff, 2 drb prém. Szibian Györgyné 2 drb báránybőr. Szász Berta 1 női boa Kertész Albertné 3 drb női boa. Ilyés Vilma 1 drb női bőrgallér. Özv. Borosnyai Lajosné 1 boa Ugron János 1 városi bunda, 2 sapka. Kovács Mórinczné 5 drb boa, 6 drb prém. Eszterg Bálintné 2 drb szörme. Asztalos Györgyné 1 bundabélés. Robonyi Adolf 1 cserge bélelve, 1 boa. Máté Pál 1 bekecs, 1 sapka. Barcsay Károly 1 női boa és 6 drb hulladék szörme. Id. Nagy Pál 5 drb hulladék szörme. Dr. Urbányiné 1 drb női boa. Kövesdy Józsefné 1 drb női boa. Fekete Ferenczné 1 női muff. Ugron Lázárné 1 női boa. Hein Pál 27 drb szörme. Szakács Károlyné 8 drb női boa és 1 női muff. Jakab P. Dávid 1 drb prém. Szentpéter község 49 drb szörme. Nyikómalomfalva község 52 drb szörme. Kadács község 1 bunda, 64 szörme. Homoródszentpál 2 zaák szörme. Korond község 3 zaák szörme. Nagy Kálmáné 1 női boa és 1 női muff. Sándor Bálint (Városfalva község nevében) egy nagy zaák szörme. Voith Geróné 1 női muff, 7 drb szörme. Enlaka község nevében Keresztély László főbíró 1 zaák bőrszáljái és szörme. Pálfa Jenő 1 boa és 1 muff. Pál János 1 boa és 1 muff.

Ez az adakozás öt nagy láda vasuti szállítmányt tett ki s azt rendeltetési helyére (Budapest, Hadszegélyző hivatal) már el is juttattam, mert a hadszegélyző hivatal azon értesítése folytán, hogy fődolog a lehető legnagyobb gyorsaság, lemondtam arról a tervről, hogy egyszer szállítsam a gyűjtés eredményét. Ezután minden 4—5 napban küldöm a készletet s ismételtlen kérem a hazafias közönséget az adakozásra. A minőséggel egyáltalán nem kell törődni. A ki örül egy-egy győzelmi birnek: gondoljon a szabad ég alatt, a ligunban alvó vagy harcoló katonáinkra!

Dr. Hínléder Fels Ákos.

Pénztári kimutatás

a hadbavonultak hátramaradt családtagjai segélyezésére alakult bizottság pénztárába történt befizetésekről:

Felsőlőrakosi k. hitelezővetkezet . . . . . K.	20.—,
Parajdi szövetekezet gyűjtése . . . . . K.	10.—,
Csillag József . . . . . K.	5.—,
Udvarhelyvármegye tanítói kara szept. havi adománya 133.32,	
levonva a kéz. díjakat . . . . . K.	132.60,
Szakács Károly adófelügyelő okt. havi adománya . . . . . K.	2.—,
Udvarhelyi Híradó újabb gyűjtése K.	63.—,
Előző kimutatás összege . . . . . K.	8088.25
Gyűjtés főösszege . . . . . K.	8320.85,

HIREK.

Székelyudvarhely okt. 4.

A tanító adománya.

A háboru komor és válságos napjai mutatják meg valójában, hogy mennyi bűség, odaadás, hazaszeretet lakik a szivekben.

A tanítók egyrésze — akik eddig dicsofényes harcok hőseit állították követendő példának a gyermekek lelki szemei előtt, most fegyvert fogva, maguk is a hősök nyelvére lépnek, a szent magyar hazáért és királyért, hogy ott a harctéren katonáink szívébe intelligenciájukkal és mérhetetlen hazaszeretettel folytonosan ébren tartsák a lelkesedést; az otthonmaradottak pedig szent lelkesedéssel szolgálják a közügyet.

A tanítószék tudvalevőleg nincs föltéttebb megáldva földi javakkal, de ha akad egy fölösleges fillérje, melyet talán a maga igényelmére vagy fényűzésére fordíthatna önként lemondásra vállalkozik, sőt képes a nélkülözésre is; csak áldozatkészsége folytán gazdagon adakozhasson.

A lemondásuk áldozatkészségnek szép példáját mutatja Tállyán Imre székelyfancsali tanító levele, aki mint írja:

— Eddig bucsuk alkalmával édeket adtam, névnapj és farsagi összejöveteleket rendeztem, melyre jó embereimet, magyaros vendégszerettel fogadtam, most ezeket az összejöveteleket nem tartom meg, mert a jelenlegi körülmények között első a haza megmentése. — De így az elmaradó összejövetelekkel 150 koronát takarít meg s ezen összeget a hadba volt inséges családok segélyezésére ajánlja fel.

Amilyen szép Tállyán Imre tanítónak cselekedete, olyan megbató az a nemes tiszta szándék és rajongó lelkesedés, amely őt ezen tetteiben vezérelte. Tanúsága ez tanítói fenkölt gondolkodásának és műveltségének.

Az emberszeretethez és hazafias gondolkodásnak látván olyan felemelő példát, kell-e buzdítólag szólani olvasóinkhoz. Nem, nem kell, mert nap-nap után annyi követelésre méltó példát és áldozatkészséget mutatnak a Tállyán Imrék, hogy kérő hívó szó nélkül hozzák meg a honfiak és honleányok áldozataikat. —

Közgyűlés a megyeházán. Udvarhelyvármegyei törvényhatóság bizottsági öszi rendes közgyűlését f. hó 17-ikén tartja meg.

Szakács Mózes emléke. Epen 20 éve, hogy örök álomra buynya le szemeit Szakács Mózes, a ref. kollegiumnak tanára, országzszerete ismert kiváló pedagógus. 1894-ben érettségizett tanítványai alapítványt tettek volt feledhetetlen tanárunk nevére 1904-ben tíz éves találkozójuk alkalmából. Ezen alapítványt a 20 éves találkozó alkalmából megjelent iskolatársak 130 koronával növelték s így az 500 koronát meghaladta. Kamatait egy jó tanuló székely fiu fogja élvezni. Az alapítvány részére adakoztak dr. Sebesi János, dr. Reinbold Béla, Sepródi János, Major Ferencz, Kállai Ferencz és Bíró Sándor.

A társadalom áldozatkészsége. Az Udvarhelyi Híradó szerkesztőségéhez a hét folyamán a következő adományok folytak be: A Vörös Kereszt-egylet helyi fióka részére: az *Agrár Takarékpénztár* 100 K-t, *Klein Zeigmond* cég 50 K-t, Dr. *Válcsik Ferenc* 30 K-t; a hadbavohultak családjainak segélyezésére: *Tamás Lajos* 4 K-t, Dr. *Válcsik Ferenc* 20 K-t; a katonák ételmezésének javára: Dr. *Válcsik Ferenc* 10 K-t. adományoztak. Az adományokat hálásan nyugtázzuk és azokat rendelkezési helyükre juttattuk. További adományokat készséggel fogadunk.

Rösler és Gábor cég 30 koronát juttatott Dr. Pálffy Jenő főszolgabíró kezeibe pamutra s ezen kívül a későbbi katonavonathoz 1000 drb. zsemlet küldött ki.

Értesítés. A ref. kollegium igazgatósága értesíti az érdekelteket, hogy az internátusból a katonaság kivonult. Az épület kitakarítása és desinficiálása folyamatban van s mihelyt a munkálatok bevégeződnek, megkezdődik a tanítás. Tekintettel az alapos takarításra és újból való berendezésre, előreláthatólag október 15 körül nyílik meg az iskola. A bevonulás napját minden tanulóval közöljük, addig legyenek türelemmel.

Adományok a sebesülteknek. A Vörös Kereszt-egylet sebesült katonák részére e héten a következők adakoztak ételműveket: Subert János, Oltáregylet, Perszián János, Kövesdi József, Dr. Gaál Ferenc, Székelymuzana község (30 darab kenyér, 7½ kiló szalonna 434 darab tojás, 14 csirke), Udvarhelyi Híradó gyűjtése 10 kor. — Az egylet elnöksége nevében *Szöllősi Irénke* ez uton mond az adakozóknak hálás köszönetet.

Katonák ügyes-bajos dolgai. A következő sorok közlésére kértünk föl: Ez uton is felhívom a hadbavonult katonákat és családtagjaikat, hogy bármilyen ügyes-bajos dolguk elintézésére végezt forduljanak az e célból alakult bizottsághoz — amelynek többek között az itthon maradt ügyvédek is mind tagjai — vagy a bizottság bármely tagjához, akár pedig közvetlenül hozzám. Elvállalunk és elintézzük bármiféle megbízást, jogi, gazdasági, pénzügyi, építkezési, peres- vagy perenkívüli ügyekben s azt a legnagyobb lelkiismerettel és teljesen díjmentesen végezzük el. A bizottság a járásokban (községekben) is működik albizottságai útján. Dr. *Hinléder Fels Ákos* tiszti főügyész, bizottsági elnök.

A vidék áldozatkészsége. Szentábrahám község asszonyai és leányai *Tóth Vilmos* áll. ig. tanító vezetésével alatt szép tevékenységet mutattak fel a háborús akcióban, mert a M. kir. honv. minist. Hadszegélyző hivatalához az O. K. H. által 335 K. értékű téli ruhaneműt és egyéb holmit küldöttek be.

Bucauszó. Felkértünk a következő sorok közlésére: Székelyudvarhely városról való eltávozásomkor nem vehettem bucaut minden jó ismerősömtől, kiknek ezuton mondom istenhozád és kérem tarstana meg jó emlékezetükben. (Nagyszeben.) Özv. *Heitz Vilmosné*.

20.000 koronás alapítvány. Fülel Szántó Samu ny. miniszteri tanácsos, a ref. kollegium egykori növendéke, aki f. év jun. 30-án hunyt el Pozsonyban, a kollegiumnál 20.000 koronás alapítványt tett végrendeletileg. Az alapítvány kamatait özvegye halála után székelyudvarhelyi születési jó tanuló polgár fiuk fogják élvezni. Szép példája a szülőföldhöz és a nevelőintézethez való ragaszkodásnak.

A katonai zenekar a mult szombaton a helyi Vörös Kereszt-egylet javára a Budapestszálló éttermében sikerült hangversenyt rendezett. Az estélyen derék katonáink szebbnél-szebb darabok előadásával szorakoztatták a közönséget, mely teljes elismeréssel adózott nekik. Az estély jövedelme a felülfizetésekkal 48.82 K-t tett ki. Felülfizettek Dr. *Longyel Gyula* 1.50, Dr. *Hinléder Ákos*, *Fenyő Sándor* 1—1 K. Dr. *Hinléder Ernő* 2 K, *Sükösd Miklós* 6.82, a mozi jövedelméből 6.50 K. Az estélyt tegnap szombaton este megismételték.

Kövess hadtest parancsnok fia el-esett. A megrendítő és a háboru egyetemességét példázó tragikus kép, amint a vezetésére bízott hadsereg irányításán tépődő terveket kivácsoló stratégiának a legmegrendítőbb fájdalom, a fia elvesztése feletti, markol szivébe. — *Hötzenndorf* *Conrad* esete ismétlődik az erdélyi hadak generálissimusával. *Kövessházi* *Kövess Béla*, az I. tiroli császár-vadászrezred hadnagya, *Kövessházi* *Köves Hermann* nagyszebeni hadtestparancsnok, gyalogsági tábornok legidősebb fia aug. 28-án *Rararuskánál* hősi halált halt. A vezérkari főnök, hadtestparancsnok fia is a háboru halottjai közt csak egy halott s éppen ennek a szent, nagy egyenlőségnek elvén különlegesen mély részvétünk száll a fiatal dalia hősi sirja felé, melyen kisirnia magát az erdélyi hadak vezérének nem adatott meg. Ófelsége regimentjében egy hadnaggyal kevesebb s ha az épen a generalissimus fia is, — hogy is mondta *Hötzenndorf*: „Uraim dolgozzunk tovább.”

Halálozás. Egy szolid lolkü, kedves jó nő hunyta le örökre szeméit: *Madarász Mari* életének 62-ik évében hosszas betegeskedés után, 1-én reggel kiszenvedett. Az áldott lelku, széles körben szeretetnek örvendő urinőt tegnap délután helyezték örök nyugalomra. Emléko legyen áldott! Halálát testvére *Madarász Veronika*, nevelt loánya *Varró Mariska* férjezett *Florián Kristófaé* és számos rokon gyászolja.

Tábori postacsomagok. Hivatalosan közlik: Teljes lehetlenség a postahivataloknál a táborban levők részére feladott óriási mennyiségű csomagokat a felvétellel lépést tartó idő alatt a táborban levőknek kézbesíteni, mert a tábori közlekedési eszközöket a többi hadszükséglet pótlása teljesen igénybe veszi, miért is a tábori küldemények felvételét a postahivatalok október 2-án este ideiglenesen megszüntetik. A csomagok felvételének újból megkezdése közzé fog teltetni.

Két tehervonat összeütközött. Pénteken hajnalban a héjjasfalvi állomás túlsó végén egy, az állomásról kimenő és egy beérkező vonat téves állítás folytán összeütközött. Az egészen lassan haladó vonatok összeütközése nem okozott ember életben kárt, bár így is az egyik vonat mozdonya két kocsival kifordult, s a pályateat is rongálást szenvedett. A forgalmi akadályt még délelőtt elhárították.

Szám: 4637—1914 tkvi.

Hirdetmény.

Kénos község telegkönyvei birtoke szabályozás következtében átalakítottak, és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, melyek az 1886. évi XXIX. t.-cz. és az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 1891. évi XVI. t.-cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik és az 1892. évi XXIX. t.-cz. szabályozott eljárás a telegkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottak.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé: I. hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 15. és 17. §-ai alapján ideértve e §-oknak az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. §-b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi XXIX. t.-cz. 22. §-a alapján történt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1915. évi márczius hó 31-ik napjáig bezárólag e telegkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbitható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynak, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

II. hogy mindazok, a kik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 16. §-ának eseteiben ide érve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásaikat hat hónap alatt vagyis 1915. évi márczius 31-ik napjáig bezárólag a telegkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbitható záros

Fohász.

*Fegyverben áll a Te orsságod,
Védni a jogot s igazságot,
Mária légy velünk!
Acélosd meg a sáivünket,
És add meg dörgő fegyverünket
Hogy hulljon ellenünk.
Oh add hogy győssön magyar néped,
S hozd vissza újra épen öket,
Kik harceba szálltanak.
Add vissza ismét övüknek
Ölthessék kiket szeretnek
És Téged áldjanak.*

Voith Gerő.

KÖZGAZDASÁG.

Az Udvarhelymegyei Gazdasági egyesületől.

387—1914 szám.

Felhívás.

A vármegyei Gazdasági egyesület útján keresnek 200—200 vaggon szénát és szalmát préselve és préséletlenül, 100 vaggon zabot, 10 vaggon szalonnát, 200 vaggon burgonyát, 200,000 drb. búranybört, 6000 drb. búranybör sapkát, 20,000 drb. béleletlen és bélelt szurt (szokmány), 10,000 drb. búrós kis burdat, 10,000 pár csizmát, kész fizetés mellett.

Felhívjuk az érdekelteket, ipartársulatokat, hogy amennyiben a fenti anyagokból kisebb nagyobb tömeg szállítására vállalkoznának, a vármegyei Gazdasági egyesület útján tegyenek ajánlatot.

Részletebb felvilágosítást ad az egyesület titkári hivatala. Az elnökség.

Felelős szerkesztő: BECSEK ALADÁR,
Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

x Elűzött fiu. A Budapest-észálló nagytermében ma vasárnap 2 előadás lesz, mindkettőt katonazenekar fogja kísélni. Előadások 4 és este 8 órakor. 5% a Vörös Keresztnök.

Van szerencsém a tisztelt uri hölgyközönség tudomására hozni, hogy Budapest és Bécsben több évi gyakorlati tanulás után szerzett képzettséggel, Székelyudvarhelyen a háborus helyzet megszűnése után, egy a kor igényeinek megfelelő női divatszalonot ohajtok nyitani. — Addig is, hogy módjában legyen a t. uri hölgyközönségnek előnyösen megismeri képzettségemet, hajlandó vagyok meghívásra házánl mérsékelt napidj mellett kosztümök stb. 2—4 nap alatti elkészítését elvállalni.

Levelezőlapon való szives meghívást kér tisztelettel **KATHONAY BÉLA** Kossuth-u. 146. zz.

határidő letelte után ellentmondásuk figyelembe vételni nem fog;

III. hogy mindazok, a kik a telegkönyvek átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nem különben azok a kik az 1. 2. pontban körülírt eseteken kívül, az 1892. évi XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaitak bármely irányban sértve vélik, ide érve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 16 §-a alapján történt bejegyzést sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket e telegkönyvi hatósághoz hat hónap vagyis 1915. évi márczius 31-ik napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbitható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésekben azármazó bármienemű igényeiket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak időközben nyilvánköri jogokat szerzett harmadik személyek jogaiuk sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű másolatokat csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtának, az eredetieket a telegkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kir. járásbírósg mint tkönyvi hatóság. Oklánd, 1914. évi szept. 21-én.

Kelemen s. k. kir járásbíró. A kiadmány hivatalos: **Agyagási Sándor**, kir. telegkönyvvezető.